

AB ÅSEDAHUS

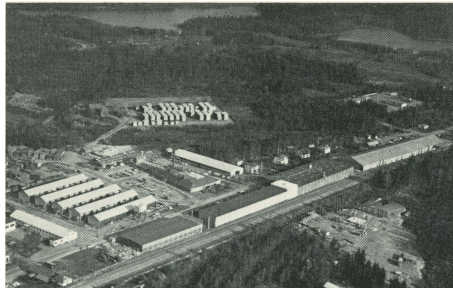
Av John Svegfors

Åseda ligger mitt i ett stort område med milsvida skogar, som numera till största delen utgörs av tall och gran. Vad har då varit mera naturligt än att Åseda blivit ett betydelsefullt centrum för handeln med trävaror i olika sortiment från grova bjälkar och sparrar och ned till klenvirke i form av läkt och bräder. Med järnvägens framdragande hit, först den smalspåriga från Växjö och senare den normalspåriga med förbindelse norrut till stambanan och söderut till hamn i Kalmar, kom virkeshanteringens ännu mera att stå i centrum för bygdens näringsliv. Konjunkturerna har dock skiftat även inom denna bransch och efter den svåra ekonomiska krisen på 1930-talet, som även Åseda fick känna av, sjönk avsättningen på trävaror och därmed blev även möjligheterna till arbete allt mindre. I Åseda hade under nära ett halvt århundrade patron Wickelgrens såg givit inkomster till många familjer, men då nu sågverksrörelsen allt mera minskade i omfattning började man se sig om efter en ny industri. I Fagerhult hade Henric Call 1938 börjat en blygsam tillverkning av monteringsfärdiga trähus och då Call ville utöka sin rörelse föreslogs han att flytta den nya fabrikationen till Åseda. Ett nytt aktiebolag bildades och inte mindre än 59 aktieägare tecknade sig som intressenter. Det var både firmor och privatpersoner, bland de senare många anställda vid det nya företaget, som betalade in aktiekapitalet, maximerat till kr 150.000:-.

I maj 1939 inregistrerades bolaget och tillverkningen påbörjades omedelbart. Företagets namn blev AB Åsedahus och dess första direktör blev Wiktor Olsson, vilken

Totalvy över
fabriksanläggningen.
T. h. om hallarna löper
Järnvägsgatans nya
sträckning jämsides med
Kalmarbanan.

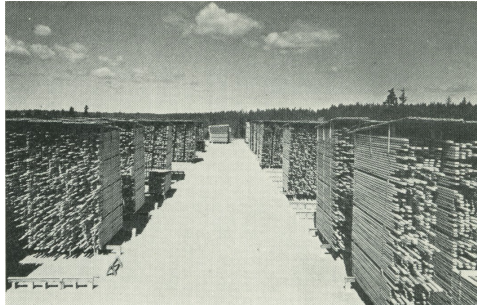
tillsammans med sin familj förfogade över 51 % av aktiekapitalet. Denna aktiemajoritet förvärvades 1942 av disponent Eric Allring, som under senare hälften av 1940-talet också inköpte samtliga utestående aktieposter.

Bolagets ändamål var redan från starten att driva trähusfabrikation. Tillverkningen såldes de första åren huvudsakligen på svenska marknaden och var från början baserad på produktion av en- och två-familjshus. Under krigsåren tillverkades dock en del baracker för försvaret.

De första åren var disponent Allring i kompanjonskap med arkitekt Ernst Grönvall och byggmästare Baltzar Lundström i ett bolag, som kallades Svensk Bostadsproduktion "Sebohus". Detta bolag byggde på olika platser i vårt land standardiserade typer av radhus, vilka tillverkades i Åseda.

Men under åren 1948 – 1953 levererades den ojämförligt mesta delen av produktionen på export. De största beställningarna kom från Holland, som förutom ett antal sjukhuspaviljonger köpte två serier bostadshus om vardera 500 hus. Till Argentina gick 630 stycken 2- och 3-rums bostadshus och till Israel inte mindre än 2.300 hus, där dock flertalet var rätt små och ej så mycket arbetskrävande i fabriken. Vid olika tillfällen har därefter levererats hus till utlandet, många gånger genom Svenska Röda Korset till sådana platser, där snabb hjälp till bostäder behövts. Men 1953, när vidare exportmöjligheter ej längre förefanns på samma sätt som tidigare, återgick bolaget till svenska marknaden. Försäljningen skedde genom AB Svenska Trähus, där Åsedahus förvärvat en aktiepost och där bolaget nu är en av de tre delägarna.

En del av brädgården,
som totalt omfattar
många hundratusentals
kubikfot sågat virke.

I början på 1950-talet utkom nya statliga bestämmelser om mat- och raststugor för byggnadsplatser och dylikt. Bolaget tog upp tillverkningen av sådana stugor, som utfördes demonteringsbara medelst det patentskyddade Allringsslåset, som konstruerats av disponent Allring. Tillverkningen avsåg från början så kallade manskapsbodar, men detta monteringsystem har sedan utvecklats allt mera och nu levereras hus för en mängd olika ändamål, till exempel förläggningar, kontor, skolor, barndaghem och butiker. Överallt där en snabb montering och en lätt demontering och flyttning är önskvärd har bolaget kunnat prestera lämpliga projekt. Försäljningen av dessa temporära byggnader sker genom en egen försäljningsorganisation, helt fristående från AB Svenska Trähus, som endast säljer bostadshus.

Tillverkningen sker i moderna ljusa lokaler, som är helt nybyggda under de senaste 5 åren. Dessa ersätter således de ursprungliga, som delvis låg på samma plats som de nuvarande. Totala längden utefter Järnväggsgatan på den samlade byggnationen är 430 meter och innanför väggarna finns utrymme och maskinell utrustning för en kapacitet, som motsvarar c:a 1.000 egnahem pr år. Detta betyder ett försäljningsvärde på mellan 25 och 30 milj. Kr samt stor åtgång på den skog, som växer i Åseda omgivningarna.

AB Åsedahus sysselsätter i Åseda 140 anställda och omfattar förutom hustillverkning även såg och hyvleri. Platschef är sedan 12 år tillbaka John Svefors.

I denna spik- och monteringshall framställs de olika element, som sedan skall bilda stommen till det egna hemmet.

Företagets chef har alltsedan disponent Allrings död 1956 varit direktör Arne Iderot, men bolaget ägdes av familjen Allring och drevs som familjebolag till hösten 1964, då företaget inköptes av Investment AB Promotion. De nya ägarna har drivit företaget i oförändrat skick. Ytterligare utbyggnad av industrien och dess kapacitet fortgår alltjämt.

AB Åsedahus huvudkontor med administrativa, ekonomiska och försäljningstekniska uppgifter är förlagt till Vetlanda. Där finnes också den snickerifabrik, AB Allrings Snickerier, som äges av AB Åsedahus.